

CZECH REPUBLIC DEVELOPMENT COOPERATION

ČEŠKA RAZVOJNA SARADNJA U
BOSNI I HERCEGOVINI

Czech Development Agency

TRANSITION
Transition Promotion Program

Bosna i Hercegovina je jedan od najznačajnijih partnera razvojne saradnje Republike Češke. U proteklih više od 20 godina se karakter saradnje promijenio od humanitarne pomoći Republike Češke, preko poslijeratne rekonstrukcije sve do današnje podrške stabilnosti i uspješne integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. **Prenos češkog iskustva u demokratskim promjenama i ulaskom u EU u 2004. godini, zajedno sa dubokom istorijskom, kulturnom i jezičkom bliskošću dviju zemalja, stvaraju dodatnu vrijednost svih čeških projekata.**

Program razvojne saradnje Republike Češke i BiH za period 2018.-2023. odgovarajuća je kombinacija definisanih razvojnih potreba BiH i oblasti u kojima Češka može ponuditi svoju dodatnu vrijednost, tehničku ekspertizu i specifična iskustva.

Tematski prioriteti i SDGs: Ciljevi održivog razvoja

Ekonomski rast, sa naglaskom na energije iz obnovljivih izvora – grijanje biomasom, solarni kolektori za zagrijavanje tople vode, geotermalna energija

Održivo korištenje prirodnih izvora – zaštita, korištenje i razvoj izvora vode, dostupnost i kvalitet vode za piće, obnova izvora vode, eliminacija zagađenja, tretman otpadnih voda

Dobro demokratsko upravljanje – efektivne, odgovorne i transparentne institucije na svim nivoima javne uprave

KO REALIZUJE ČEŠKE PROJEKTE u BiH

- **Ministarstvo inostranih poslova Republike Češke** je glavni koordinator inostrane razvojne saradnje, koordinira provedbu programa saradnje i rukovodi projektima humanitarne pomoći, malim lokalnim projektima i projektima tranzicijske saradnje
- **Češka razvojna agencija** je organizaciona jedinica MIP Republike Češke i odgovorna je za identifikaciju, formulaciju i upravljanje najvećih bilateralnih projekata u prioritetnim sektorima
- **Ambasada Republike Češke u Sarajevu** koordinira sve bilateralne i multilateralne aktivnosti Republike Češke u BiH, uključuje se u koordinaciju donatora, administrativno vodi male lokalne projekte i program vladinih stipendija
- **Druga ministarstva Republike Češke koji implementiraju projekte u okviru svojih programa:**
 - Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Češke – deminiranje vodenih površina i tokova, saradnja u oblasti azilske i migracijske politike
 - Ministarstvo industrije i trgovine Republike Češke - Aid for Trade
 - Ministarstvo prosvjete, omladine i tjelesnog vaspitanja Republike Češke – vladine stipendije
- **Češki Povjerenički fond pri UNDP** sa sjedištem u Istanbulu rukovodi projektima usmjerenim na prenos čeških iskustava i know-how, i podršku inovativnim rješenjima razvojnih izazova

Projekti Republike Češke u BiH temelje se na osnovu

- dugoročne održivosti
- poštovanja ljudskih prava, životne sredine i demokratije
- odgovornog partnerstva između javnog, privatnog, građanskog i akademskog sektora

1. Bilateralni projekti Češke razvojne agencije u prioritnim sektorima

Czech Development Agency

Češka razvojna agencija sa sjedištem u Pragu upravlja bilateralnim projektima Republike Češke u prioritnim sektorima.

Na web stranici www.czechaid.cz se redovno objavljuju tenderi u vidu subvencije ili javne nabavke za isporuku robe, usluga i radova za svaki projekat u trajanju od 1-3 godine.

Ko može da podnese zahtjev za projekat:

državni organi na centralnom, regionalnom ili lokalnom nivou, organi lokalne samouprave, lokalne nevladine organizacije i institucije, istraživačke i druge institucije u BiH

Kako podnijeti zahtjev za projekat:

projektne prijedloge neprekidno prikuplja Ambasada Republike Češke u Sarajevu i/ili baza podataka Ministarstva financija BiH

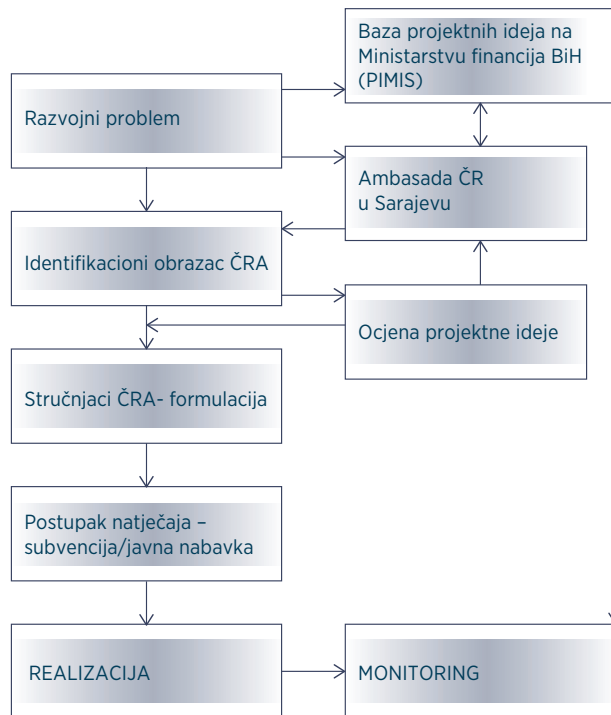
Ko može da implementira projekat:

implementacija projekata se odvija u vidu

- a) javne nabavke (međunarodni tender)
- b) subvencije (nedržavni neprofitni subjekat registriran u Češkoj)
- c) budžetske mjere (državni subjekti registrirani u Češkoj)

Pozivi se redovno objavljuju na web stranici Češke razvojne agencije

Šema bilateralnog razvojnog projekta u nadležnosti ČRA:

Obnovljivi izvori energije - Solarni paneli za bolnicu u Mostaru

2017. godine češka firma je na krovu bolnice Dr. Safet Mujić u Mostaru ugradila preko sto solarnih kolektora koji služe za grijanje vode. Tako ušteđena sredstva od preko 30% za grijanje mogu biti preusmjerena u druge svrhe. Funkcionalnost i održivost projekta osigurana je obukom lokalnog osoblja i neprekidnom on-line kontrolom od strane izvođača iz ČR.

Voda i sanitacija – Rekonstrukcija postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gradačcu

Češka je u periodu 2015.-2018. godine modernizirala, proširila i povećala pouzdanost sistema za prečišćavanje otpadnih voda u Gradačcu, čime je u znatnoj mjeri pomogla da se smanji zagađenje površinskog toka rijeke Gradašnice industrijskim i komunalnim otpadnim vodama. Došlo je do podizanja kvaliteta života građana u ovom regionu i istovremeno do daljeg razvoja industrije u regionu u skladu sa ciljevima zaštite životne sredine. Istovremeno se u školama u regionu izvodila edukativna kampanja s naglaskom na neophodnost zaštite izvora čiste vode.

Dobro javno upravljanje – Projekat za unapređenje izvoza poljoprivrednih proizvoda u EU i sigurnost hrane

Glavni cilj aktivnosti čeških stručnjaka, koji su usmjereni na jačanje kapaciteta državnih veterinarskih laboratorija i inspeksijskih veterinarskih službi, je proširenje mogućnosti izvoza poljoprivrednih proizvoda životinjskog porijekla u Evropsku uniju. Projekat Nacionalnog programa za praćenje rezidua implementiran je u saradnji sa agencijama USAID i SIDA u okviru projekta FARMA I. Na uspješnu saradnju u periodu 2017. – 2020. godine nadovezuje projekat u oblasti povećanja sigurnosti hrane.

2. Ostali instrumenti u nadležnosti Češke razvojne agencije

Program razvojnog partnerstva za privatni sektor (Program B2B)

- stvara radna mjesta i otvara firmama nova tržišta
- uključuje češke preduzetnike u razvojnu saradnju i istovremeno podržava razvoj privatnog sektora u BiH putem uspostavljanja trgovinskih i poslovnih partnerstava

Ko može da podnese zahtjev za projekat: poslovni subjekat sa sjedištem u Češkoj

Kako podnijeti zahtjev za projekat: subvencijski postupak nabavke se objavljuje dvaput godišnje na web stranici ČRA

Tipovi projekata:

- a) studija izvodljivosti (uključujući pripremu tendera za međunarodne finansijske institucije)
- b) poslovni plan (priprema ulaska češke firme na BiH tržište)
- c) realizacija B2B projekta na osnovu poslovnog plana

Upućivanje nastavnika - saradnja visokih škola iz BiH i Republike Češke

- podstiče podizanje nivoa i stručnosti visokoškolske nastave u BiH putem uključivanja pedagoga čeških visokih škola
- projekat u trajanju od 1-2 godine može biti usmjeren npr. na uvođenje novog programa studija, povećanje kvalifikacije pedagoških radnika, izučavanje specifično usmjerene struke, ljetnu školu, dobijanje međunarodne akreditacije ili saradnju na istraživanju

Ko može da podnese zahtjev za projekat: prijedlog projekta podnosi češki univerzitet (na osnovu prethodnog sporazuma sa partnerskim univerzitetom u BiH)

Kako podnijeti zahtjev za projekat: subvencijski postupak nabavke objavljuje se jedanput godišnje na web stranici ČRA

Upućivanje stručnjaka

- češki stručnjaci iz institucija javne uprave, nevladinog i privatnog sektora ili profesionalnih komora i saveza razmjenjuju češka iskustva i znanja stečena u periodu tranzicije, javne uprave i sl.
- stručnjak boravi u BiH maks. 25 kalendarskih dana

Ko može da podnese zahtjev za projekat: državni organi na centralnom, regionalnom ili lokalnom nivou, organi lokalne samouprave, lokalne nevladine organizacije i institucije, istraživačke i druge institucije iz BiH

Kako podnijeti zahtjev za projekat:

prijedlog projekta podnose institucije iz BiH kontinuirano Ambasadi Republike Češke u Sarajevu (telefonom i/ili e-poštom)

3. Mali lokalni projekti

- grantovi za manje razvojne aktivnosti u iznosu od maks. 500 hiljada CZK (oko 37 500 KM/ 20 000 eur), prije svega u prioriternim razvojnim sektorima (održivi izvori energije, voda i sanitacija, životna sredina, dobra vladavina javne uprave)
- realizacija projekta oko 6 mjeseci (mart – oktobar)

Ko može da podnese zahtjev za projekat:

subjekti registrirani u BiH – lokalne nevladine neprofitne organizacije

akademske ustanove

institucije javne uprave, prije svega na lokalnom nivou

obrazovne i zdravstvene institucije, udruženja i asocijacije građana i sl.

Kako podnijeti zahtjev za projekat:

Ambasada Republike Češke u Sarajevu jedanput godišnje objavljuje na svojoj web stranici poziv za podnošenje projektnih prijedloga za male lokalne projekte. Izbor projekata se obavlja u drugoj polovini godine, realizacija naredne kalendarske godine od marta do oktobra mjeseca.

4. Humanitarna pomoć

- sastavni je dio inostrane razvojne saradnje Republike Češke
- pruža je Ministarstvo inostranih poslova Republike Češke (u saradnji sa drugim organima) kao trenutačnu reakciju na prirodne katastrofe ili one koje prouzrokuju ljudi (uključujući konflikte) u vidu finansijske, materijalne ili stručne pomoći (poplave u BiH 2014. godine)
- obuhvata i prateću pomoć prilikom obnavljanja osnovnih uslova za život i prevenciju i smanjenje rizika od katastrofa i povećavanja otpornosti na iste

Češka u saradnji sa UNDP u BiH realizira projekat smanjenja rizika od katastrofa, koji je usmjeren prije svega na podršku lokalnim kapacitetima i izgradnju integriranih rješenja, jačanje spremnosti, menadžmenta rizika i otpornosti.

5. Saradnja na tranziciji pod rukovodstvom MIP RČ

TRANSITION

Transition Promotion Program

- podstiče građansko društvo u procesu demokratizacije i koristi specifična iskustva Republike Češke u procesu društvene tranzicije i izgradnje demokratije
- projekti se realiziraju u trajanju od 1-3 godine od strane češke nevladine neprofitne organizacije u saradnji sa nevladinim neprofitnim subjektom iz BiH

Ko može da podnese zahtjev za projekat:

nevladine neprofitne organizacije i druga ovlaštena lica, čiji cilj je razvoj i stabilizacija političkih sistema utemeljenih na demokratskim principima i poštovanju ljudskih prava

Kako podnijeti zahtjev za projekat:

poziv za podnošenje projektnih prijedloga svake godine je objavljen na web stranici www.mzv.cz/lidskaprava, projektni prijedlog se šalje na odgovarajućem obrascu Ministarstvu inostranih poslova Republike Češke

Stipendija „Jiří Dienstbier Journalism Fellowships“

- Radio Slobodna Evropa/Radio Sloboda svake godine daje stipendiju mladim talentovanim novinarima iz zemalja zapadnog Balkana, uklj. Bosnu i Hercegovinu
- Dužina trajanja stipendije po pravilu je od novembra do juna, a dio staža se obavlja u Pragu

Kako podnijeti zahtjev za stipendiju: poziv za podnošenje zahtjeva za stipendiju objavljuje se na web stranici Ambasade Republike Češke u Sarajevu i MIP Republike Češke, prijave se šalju elektronskim putem na adresu: jirdienstbierfellowship@rferl.org

Lokalni projekti tranzicije i podrška nezavisnih medija

- u vidu davanja granta (u maks. iznosu od 500 hilj. CZK/20 hilj. eur) po projektu, sa akcentom na prioritete programa saradnje na tranziciji ili podršku nezavisnim medijima koji poštuju osnovne principe izdavačke nezavisnosti
- vrijeme realizacije mart-oktobar

Kako podnijeti zahtjev za projekat:

Ambasada Republike Češke u Sarajevu na web stranici objavljuje poziv za podnošenje projektnih prijedloga, koje se naknadno na odgovarajućem obrascu dostavljaju na adresu Ambasade Republike Češke u Sarajevu

6. Vladine stipendije i druge mogućnosti studiranja na VŠ u Češkoj

Republika Češka nudi stranim studentima niz mogućnosti sticanja kvalitetnog visokoškolskog obrazovanja na engleskom i češkom jeziku u magistarskim i doktorskim programima. Diplome dobijene na univerzitetima u Češkoj međunarodno su priznate prema Bolonjskim standardima. Osim vladinih razvojnih stipendija, mogu se dobiti i stipendije koje daju direktno univerziteti.

Program vladinih razvojnih stipendija

- Vlada Republike Češke svake godine dodjeljuje za više od stotinu studenata iz cijelog svijeta vladine stipendije, koje pokrivaju sve troškove u vezi studija, smještaja, troškova za život i zdravstvene njege
- podnosioci zahtjeva nisu građani EU i u Češkoj nemaju stalni boravak

Programi studija:

- nadovezujući magistarski (2 godine) i doktorski (3 godine) na engleskom jeziku i češkom jeziku (1 pripremna godina u školi jezika)

Ko može da podnese zahtjev za stipendiju: studenti sa dobrim rezultatima studija, koji su u zadnjoj godini srednjoškolskih studija ili su već dobili srednjoškolsku diplomu; apsolvanti dodiplomskih ili magistarskih studija

Kako podnijeti zahtjev za stipendiju: poziv za podnošenje on-line zahtjeva za vladinu stipendiju i sve druge informacije svake godine se objavljuju u toku ljetnih mjeseci na web stranici Ambasade Republike Češke u Sarajevu, on-line prijave i test moraju biti popunjeni do 30. septembra

Druge mogućnosti studiranja na fakultetima u Češkoj

- studenti iz BiH mogu da studiraju **besplatno** na češkom jeziku na bilo kojem javnom univerzitetu u Češkoj, nakon što ispune odgovarajuće zahtjeve svake institucije.
- učenje češkog jezika u BiH omogućeno je na univerzitetima u Sarajevu i u Banjoj Luci.
- za studije na **engleskom** jeziku pojedini univerziteti daju stranim studentima na magistarskom i doktorskom programu vlastite forme stipendija, koje djelimično pokrivaju i troškove smještaja i hrane
- mogu se iskoristiti i evropski programi studentske mobilnosti (Erasmus Mundus)

Više informacija o mogućnostima studija u Republici Češkoj možete pronaći na www.studyin.cz ili na web adresi Ambasade Republike Češke u Sarajevu.

7. Razvojni programi drugih ministarstava Republike Češke

Program Aid for Trade u nadležnosti Ministarstva industrije i trgovine Republike Češke

- podstiče razvoj trgovine u BiH u vidu prenosa čeških iskustava u oblastima: olakšanja i liberalizacije trgovine, izgradnje poslovnih kapaciteta i aktivnosti, uključivanja u međunarodni sistem trgovine, pomoći državnoj administraciji pri kreiranju poslovne politike i regulatornog okvira za trgovinu, razvoja malih i srednjih preduzeća
- projekti u trajanju od cca 6 mjeseci (mart – novembar) u iznosu od maks. 1 mil. CZK (80 hilj. KM/40 hilj. eur)

Ko može da podnese zahtjev za projekat: javne institucije u oblasti trgovine u BiH (npr. ministarstva privrede, privredne komore, poslovni klasteri i sl.)

Kako podnijeti zahtjev za projekat: Ambasada Republike Češke u Sarajevu kontinuirano prima zahtjeve za projekte. Projektni prijedlozi dostavljeni na odgovarajućem identifikacionom obrascu na engleskom jeziku, će nakon toga biti procjenjeni u Ministarstvu industrije i trgovine Republike Češke za realizaciju u narednoj godini

Oblici projekata: edukacija, radionice, okrugli stolovi, studije izvodljivosti, analize u cilju prenosa češkog know-how, stručne informacije i iskustva, sastavni dio projekta može biti i isporuka manje tehničke opreme

Program sigurnosne saradnje u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Češke

- podstiče jačanje kapaciteta BiH u oblasti sigurnosti
- specijalna jedinica ronilaca – pirotehničara Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Češke u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH i jedinicama civilne zaštite (FUCZ i RUCZ) uklanja neeksplozivna ubojita sredstva iz vodenih tokova i izvodi stručnu obuku lokalnih jedinica u toj oblasti

Ko može da podnese zahtjev za projekat: državni organi BiH odgovorni za oblast deminiranja

Kako podnijeti zahtjev za projekat: pismeni zahtjev se može poslati na adresu Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Češke posredstvom Ambasade Republike Češke u Sarajevu

Forme projekata: identifikacija i uklanjanje neeksplozivnih ubojitih sredstava u vodi i obuka specijalnih jedinica ronilaca/pirotehničara FUCZ i RUCZ

8. Uključivanje Republike Češke u multilateralnu razvojnu saradnju

Saradnja RČ u okviru UN i EU

Češka je od 2004. godine član Evropske unije, tako da obavezno doprinosi razvojnim aktivnostima EU u trećim zemljama. To znači da sve razvojne aktivnosti koje se u Bosni i Hercegovini realiziraju iz **EU fondova**, dijelom su financirani i od strane Republike Češke.

Projekti Povjereničkog fonda Republike Češke pri UNDP, koje Češka realizuje u saradnji sa UNDP, doprinose postizanju ciljeva SDGs (Ciljevi održivog razvoja) putem razmjene iskustava Češke iz perioda prijelaza na demokratiju, tržišnu ekonomiju i ulaska u Evropsku uniju. U okviru Challenge Fund-a podstiču se češka inovativna rješenja za razvojne probleme u vidu uključivanja privatnog, akademskog i državnog sektora ili pojedinaca.

Podrška RČ u oblasti deminiranja

Češka redovno svake godine podstiče i aktivnosti na **deminiranju** Bosne i Hercegovine, koje se obavljaju posredstvom međunarodne nevladine organizacije ITF Enhancing Human Security (International Trust Fund).

Češka je do 2018. godine dala doprinose u International Trust Fund za aktivnosti deminiranja u jugoistočnoj Evropi u iznosu od **1,43 mil. USD**. U Bosni i Hercegovini Češka financira aktivnosti ITF još od 2002. godine, čime doprinosi obećanju Bosne i Hercegovine da svoju zemlju u potpunosti riješi mina do 2025. godine.

Kontakti:

Ambasada Republike Češke u Bosni i Hercegovini

Franjevačka 13, 71 000, Sarajevo

Tel: +387 33 587 050, Fax: +387 33 587 060

www.mzv.cz/sarajevo

E-mail: sarajevo@embassy.mzv.cz

Ministarstvo inostranih poslova Republike Češke

Loretánské náměstí 5

118 00 Praha 1 – Hradčany

Tel: +420 224 181 111, Fax: +420 224 182 048

www.mzv.cz

Češka rozvojna agencija

Nerudova 3

118 50 Praha 1

Tel: +420 251 108 130, Fax: +420 251 108 225

www.czechaid.cz

E-mail: info@czechaid.cz